

۲۰۵۱۱۱
به نام خداوند جان و خرد

پرده نشینان پارسای پارسی

(نقش زنان در ایران قبل از اسلام)

زهرا میرعربشاهی - سیما غلامی

انتشارات تیرگان

عنوان و نام پدیدآور: پرده نشینان پارسی (نقش زنان در ایران قبل

از اسلام) / مؤلفان زهرا میرعربشاهی، سیما غلامی.

مشخصات نشر: تهران: تیرگان، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۲۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۴-۳۰۷-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: زنان -- ایران -- تاریخ

موضوع: زنان -- تاریخ

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۴۹۳/۱۷۳۵/۲HQ

رده بندی دیویی: ۳۰۵/۴۲۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۴۰۶۷۷

انتشارات تیرگان

تهران، صندوق پستی: ۱۱۴-۱۷۱۸۵، تلفن: ۸۸۸۱۳۰۵۹ و ۹۱۲۶۱۱۱۵۱۲

Email: tati_pub@yahoo.com/ www.tirganpub.com

پرده نشینان پارسی

(نقش زنان در ایران قبل از اسلام)

مؤلفان: زهرا میرعربشاهی، سیما غلامی

طراح جلد: مریم میرحسینی مطلق

لیتوگرافی صدف • چاپخانه حیدری • صحافی حیدری

نوبت چاپ نخست: ۱۳۹۸ • شمارگان ۵۰۰ نسخه

شماره نشر ۵۱۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۴-۳۰۷-۱

قیمت ۲۴۰۰۰ تومان

فهرست

۵	..... سرسختن
۸	..... فصل اول: نقش زن در ایجاد تمدن
۲۵	..... فصل دوم: جایگاه زن در ایران باستان
۲۷	..... جایگاه زن در میان مادها
۲۹	..... جایگاه زن در زمان هخامنشیان
۳۴	..... جایگاه زن در زمان سلوکیان
۳۶	..... جایگاه زن در زمان اشکانیان
۳۹	..... جایگاه زن در زمان ساسانیان
۴۳	..... فصل سوم: نقش زن در ادیان پیش از اسلام
۴۴	..... جایگاه زن در دین زرتشت
۵۱	..... نقش زن در آیین مهرپرستی
۵۵	..... جایگاه زن در آیین زروانی
۵۸	..... جایگاه زن در آیین مانی
۶۳	..... جایگاه زن در آیین مزدک
۶۶	..... جایگاه زن در آیین بودا
۷۰	..... جایگاه زن در دین یهود
۷۳	..... جایگاه زن در دین مسیحیت
۷۹	..... فصل چهارم: نقش زن در تحولات اجتماعی، دینی، سیاسی ایران باستان
۸۰	..... زن و حکومت
۸۳	..... زن و امور اقتصادی
۸۶	..... زن و مذهب

- ۹۰ ..... زن و خانواده.
- ۹۵ ..... زن و تعلیم و تربیت.
- ۱۰۰ ..... فصل پنجم: معرفی زنان نامدار و پرآوازه ایران باستان.
- ۱۰۲ ..... آتوسا.
- ۱۰۷ ..... پاریساتیس.
- ۱۰۸ ..... آرتامیس.
- ۱۱۲ ..... یوتاب.
- ۱۱۳ ..... کاساندان.
- ۱۱۴ ..... آرتادخت.
- ۱۱۵ ..... آذر می‌دخت.
- ۱۱۸ ..... پوران‌دخت.
- ۱۲۱ ..... منابع و مآخذ.

سرسخن

زن حقیقتی است که در طول تاریخ، فراز و نشیب های فراوانی را تحمل کرده و از زنده به گور شدن تا خدایی شدن را به خود دیده است. زن غیر از حقیقت انسانی، رازی در خود نهفته دارد که باید جلوه های مختلف آن کشف و صورتهای گوناگونش پدیدار شود تا آن گونه که هست، شناسایی و معرفی گردد. در تفکر مردمان نخستین، زن به مثابه نمادی از زاینده گی و تداوم بخش زندگی مطرح بوده است و آن طرز تفکر، تقدسی به زن بخشیده که در نتیجه آن، تجسم الهه های باروری در طول هزاره ها به صورت های گوناگونی بوده است.

با نظری به تاریخ حیات زن در اعصار پیشین و جستجو در رویدادهای گوناگونی که زن عهده دار نقش آنها بوده، این نکته آشکار می شود که هرگاه زن جان و روان خویش را پاک نماید، به عوالم روحانی گراید و هربار که ضمیر خویش را از نگار هوس و ظاهر سازی بزداید، چنان با عظمت و نیرومند می شود که حتی ممکن است تعیین

سرنوشت تاریخ ملتی، به اراده او بستگی پیدا کند. بنابراین زن، مربی بشریت است و کانون تربیت خانواده، بدون این مربی شایسته، جامعه رنگ سعادت نخواهد دید و در خانه، حضور مسئولانه و مدبرانه مادری کاردان را می‌طلبد. این نقش نمی‌تواند تشریفاتی یا حتی قراردادی باشد و حق تعالی در نظام زیبا و حکیمانه آفرینش زن را در چنین جایگاهی قرارداده است. زن کانون هستی و پایگاه مهرورزی و عشق به خانواده، مرکز آموزش صفا، صمیمیت، ایثار و عطوفت به همگان است. از طرفی می‌دانیم، جایگاه زنان در طی ادوار مختلف تاریخی، تحت تاثیر فرهنگ و باورهای دینی جوامع قرار داشته است. از این رو نحوه برخورد با زنان و میزان حقوق آنان در جوامع مختلف متفاوت بوده است.

بر اساس منابع و مآخذ تاریخی، مقام و موقعیت و حرمت زنان در ایران باستان نسبت به سایر ممالک هم عصر خود بهتر بوده است. زمانی که در یونان قدیم زنان، حتی شهروند هم به حساب نمی‌آمده‌اند، در ایران پادشاهی همای و جنگ‌های گرد آفرید جزیی از تاریخ است. زمانی که اعراب دختران خود را زنده به گور می‌کردند، در ایران دختران خسرو پرویز، آذر میدخت و پوران دخت فرمانروایی می‌کردند. در دوران بربریت اروپای شمالی، در بین النهرین، زن از شوهر ارث می‌برد، ارثیه او جهیزیه و مهریه اش بود.

در این کتاب تلاش بر این است که زن ایرانی را که هفت هزار سال تمدن و فرهنگ را پشت سر گذاشته تا آنکه شخصیت امروزی خود را بدست آورده است، بشناسیم و بدانیم زمانی که در دنیا زن تحقیر و حق و حقوق آن پایمال و لگد کوب می‌شده است، در ایران زمین با الهام از

باورهای دینی و فرهنگ غنی ایرانی حقوق زن رعایت می گردیده و زن از احترام و عزت خاصی برخوردار بوده است .

همچنین از مطالب گفته شده درباره زنان ایرانی دوره باستان که غالباً به زنان سلطنتی و همسران پادشاهان می پرداخته اند، عبور کرده و با توجه به اسناد و آثار باستانی تازه کشف شده، زندگی و روزگار زنان عادی یا همان زنان طبقات متوسط و پایین جامعه، در ایران باستان را مورد بررسی قرار دهد که به موجب این اسناد و آثار تازه یافته شده ریاست و سرپرستی بسیاری از کارگاه ها و مراکز تولیدی با زنان بوده و زنان در بسیاری موارد بیش از مردان دستمزد دریافت می کرده اند.

باشد که این روشنگری ها بتواند همچون تلنگری بر نسل عصر حاضر بوده و آنان با یاد آوری ریشه های خود، شخصیت خود را در دوره کنونی بازیابی کرده و به سمت تعالی که شایسته زن ایرانی مسلمان است، پیش روند.

www.ketab.ir